

ET AMORPHOSEN

 I GMA

Colofon

REDACTIE:

Tim van Dulmen
Anke Gudde
Ward Poullisse
Sandra Ruth
Nicole Seegers
Tim Woltinge

UITGEGEVEN DOOR:

V.C.M.W. Sigma
Faculteit der Natuurwetenschappen,
Wiskunde en Informatica
Toernooiveld 1
6525 ED Nijmegen
www.sigma.science.ru.nl

DRUK:

Smeets en Hagenbeck
De Driesprong 32
8252 HM Dronten
www.smeetsenhagenbeck.nl

OPLAGE:

350 exemplaren

Inhoud

Colofon	3
---------	---

Voorwoorden:

Lustrumalmanak	10
Lustrum	12
V.C.M.W. Sigma	13
Dr. A.J.H. Klunder	15

Commissies:

Bacchus	21
Ouderdag	24
Roddels	26
Weekendkamp	27
G-mi	29
Splex	31
Symposium	34
Lustrum	36
Lustrumalmanak	38
Internet	41
Uitwisseling	43
sQuiz	45

Thema:

Ovidius	48
---------	----

Aanverwante organisaties:

Introcie	56
Olympus	58
ONCS	62
Studiereis Zuid-Afrika	64
Studiereis Japan	67
Studiereis China	69
Studiereis Canada	71

Thema:

De Spontane Metamorfose	73
Anfscd	79

Broertjes:

BeeVee	82
Leonardo	85
Marie Curie	88
Thalia	91

Thema:

Biomoleculaire Metamorfose	94
Intermission	100

Zusjes:

Amsterdams Chemisch Dispuut	102
Alembic	105
De Chemische Binding	108
Chemisch Dispuut Leiden	111
T.S.V. Jan Pieter Minckelers	115
Nicolas Appert	118
U.S.S. Proton	121
V.C.S.V.U.	124

Thema:

Uit de oude doos	126
------------------	-----

Besturen V.C.M.W. Sigma

Bestuur XXVI	134
Bestuur XXVII	136
Bestuur XXVIII	137
Bestuur XXIX	139
Bestuur XXX	142

Thema:

Metamorfoses	144
--------------	-----

Afdelingen:

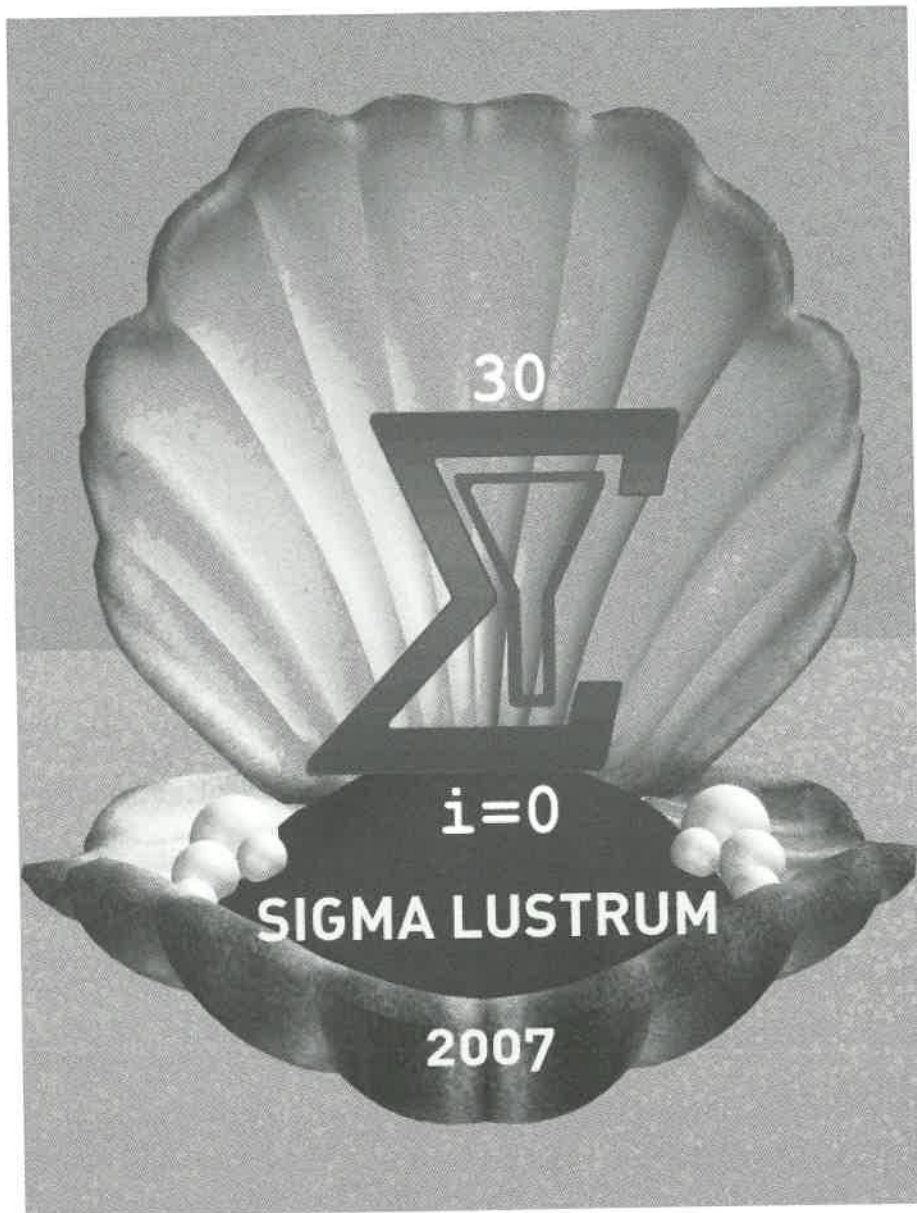
Analytische Chemie	149
Biochemie FNWI	152
Biofysische Chemie	155
CMBI	157
Micord	163
Ecologische Microbiologie	166
Supramoleculaire Chemie	170
Bio-organische Chemie	172
Synthetisch Organische Chemie	174
Molecular Materials	178
Vaste Stof NMR	180
Vaste Stof Chemie	184

Smoelenboek:

Smoelen 2006	188
Smoelen 2005	193
Smoelen 2004	197
Smoelen 2003	200
Smoelen 2002	203
Smoelen 2001 en ouder	205
Actieve leden	208
Docentenlijst	212

Tot Besluit:

Dankwoord	221
Adverteerdersindex	223
Nawoord	224

lustrumalmanak 2007

Metamorphosen

*6e lustrum
V.C.M.W. Sigma*

Wie het over 'metamorfosen' heeft, kan niet om Ovidius heen. Deze Romeinse dichter uit het begin van onze jaartelling schreef met zijn grote gedicht *Metamorphoses* de bron van alle verbeeldingen van 'gedaanteverwisselingen', tot op de dag van vandaag. Ovidius is de koning, de keizer van de metamorfose. Maar waarover ging zijn dichtwerk eigenlijk? En waarom zouden Nederlandse lezers dat nog willen lezen?

Publius Ovidius Naso (43 v.Chr.-17 na Chr.) was in Rome al beroemd geworden als liefdesdichter, toen hij het plan opvatte voor een ambitieus, groots opgezet gedicht. Hij wilde de hele Grieks-Romeinse mythologie bundelen en poëtisch bewerken, met als rode draad het motief van gedaanteverandering:

*In nova fert animus mutatas dicere formas
corpora. Di, coeptis (nam vos mutastis et illas)
adspirate meis primaque ab origine mundi
ad mea perpetua deducite tempora carmen (1,1-4)*

'Ik wil gaan spreken van gedaanten die in nieuwe werden veranderd. Goden, leen mijn werk uw adem, want ook u deed mee aan die veranderingen. Leidt ononderbroken mijn lied vanaf het eerste werelduur tot aan mijn tijd.'
(vertaling M.d'Hane-Scheltema)

Het bleek een gouden ingeving. Met één betrekkelijk simpel motief kon Ovidius het hele, diverse materiaal van de Griekse mythen ordenen en aaneenrijgen tot een groot, episch geheel. Zijn gedicht *Metamorfosen* (vijftien antieke boeken, meer dan tienduizend verzen), reikte van het begin van de wereld tot aan het Rome van zijn eigen tijd, waarin keizer Augustus de machtigste man ter wereld was geworden.

Ovidius' opzet bood plaats aan meer dan tweehonderdvijftig antieke veranderingssagen. En werkelijk alles kon erin: een beschrijving van de paradijselijke Gouden Tijd en de Zondvloed, maar ook de avonturen van helden als Hercules en Theseus. De Giganten en de Olympische goden, Odysseus en Aeneas, de strijders rond Thebe en Troje, en allerlei tragische beroemdheden konden een plekje in dit panorama van de mythologie vinden. Maar dat gold evengoed voor vele kleinere figuren, zoals Narcissus, de jongen die op zijn eigen spiegelbeeld verliefd raakte, of Filemon en Baucis, het simpele echtpaar dat de goden gastvrij onthaalde. Ze zijn door Ovidius vereeuwigd en tot 'grote' figuren geworden.

Misschien nog aardiger voor de dichter was het om legendarische zangers zoals Orpheus als thema te nemen. In hen kon hij tenslotte ook zichzelf en zijn

eigen dichterlijke *drive* herkennen en poëtisch becommentariëren. Jammer alleen dat Orpheus uiteindelijk wreed aan stukken werd gescheurd door zijn directe publiek, een groep vrouwen die bezeten waren van de god Bacchus. Of mogen we daarin een cynische toekomstvoorspelling van de dichter lezen over zijn eigen lot? Misschien is die wel enigszins uitgekomen in biografische zin (Ovidius is aan het eind van zijn leven vermoedelijk uit Rome verbannen), maar literair-historisch zeker niet. Zijn werk wordt namelijk nog altijd veel gelezen. In Nederland is dat vooral de verdienste van zijn belangrijkste vertaalster, M. d'Hane-Scheltema. Haar integrale vertaling van de *Metamorphoses* uit 1993 beleefde inmiddels al meer dan tien drukken, een totale oplage van enkele tienduizenden. In absolute zin is dat weliswaar *peanuts* (Harry Potter verkoopt per deel in Nederland al snel meer dan honderdduizend), maar binnen de sector 'klassieken' is de Ovidius-vertaling een echte bestseller.

Hoe kan het dat een antiek werk nog zoveel lezers zo aanspreekt? En wie zijn die lezers eigenlijk? Voor classicisten is Ovidius' werk tamelijk ongrijpbaar. Zijn *Metamorfosen* laten zich namelijk maar moeilijk rangschikken binnen de bekende genres van de antieke letterkunde. Is het een epos? Misschien, qua lengte en pretenties, maar ja, een epos zonder duidelijke held? In de *Metamorfosen* zijn er honderden figuren, en vaak gedragen die zich bovendien immoreel of amoreel. Is het dan lyrische poëzie? Of een soort drama of geleerdenpoëzie? Gaat het om een serieus politiek of filosofisch gedicht, of juist om verkapte satire? Een eensluidend antwoord is niet te geven.

En wat te denken van de bedoeling? Romeinse redenaars zoals Cicero en geschiedschrijvers zoals Livius hebben helder omschreven, opbouwende of moraliserende oogmerken met hun werk. Maar wat moeten we met de waaier aan vlotte verhalen van deze lichtzinnige dichter? Is dat puur amusement of ligt er een diepere intentie achter?

Met die vlotte verteltrant en luchtige toon van Ovidius hebben veel deskundigen ook moeite. Deze dichter lijkt werkelijk *alles* als vanzelf in zijn verhaal te kunnen meenemen: groot en klein, zwaar en licht, vreemd en eigen, onveranderlijk overgoten met een saus van vrolijke distantie en ironie, of het nu om brandende liefde gaat, of wreed gestrafte onschuld en gruwelijk geweld. Woordgrapjes, flauwe geintjes, pathetische uitroepen, pakkende beelden en Geleerde Toespelingen: het buitelt in één grote stroom over de lezer heen. *Anything goes*, zou je met het bekende postmoderne paradigma ook van Ovidius kunnen zeggen. Maar wat is dan de kern van de zaak? Iedere keer dat je Ovidius' werk wilt definiëren en vastleggen onttrekt hij zich als het ware weer. Zijn werk lijkt zelf, letterlijk, één voortdurende metamorfose.

Misschien zijn het juist die voor deskundigen lastige eigenschappen die Ovidius zo aantrekkelijk maken voor een groot publiek. In zijn werk spreekt een dichtergeest die frank en vrij de mythologische traditie oppakt en vrolijk varieert. De dichter goochelt en tovert naar believen met zijn materiaal en maakt er, bij alle traditonele bindingen, iets nieuws en eigens van. Hij eigent zich de mythologie toe en maakt een synthese die de lezer voortdurend uitdaagt en verbaast. Het werk laat zich ook telkens

herlezen: elke keer vindt de lezer wat nieuws. En of die nu uit is op goed vertelde mythologische verhalen, filosofische vragen, moeilijke literaire verwijzingen of simpelweg op mooie woorden en wendingen, Ovidius biedt 'elk wat wils.' Dat is het kenmerk van een echt meesterwerk: het is onuitputtelijk en laat zich eindeloos interpreteren en herlezen. En bovendien kan men het artistiek *hernemen*. Want echte meesterwerken worden in later tijden altijd geïmiteerd, nagevolgd, gevarieerd of zelfs geparodieerd. Ook wat dat betreft scoort Ovidius heel goed. Want eindeloos zijn de navolgingen van zijn *Metamorfosen* in de westerse beeldende kunst, literatuur en muziek. Een vroeg voorbeeld is trouwens al te vinden in de Romeinse literatuur zelf. De tweede eeuwse schrijver Apuleius van Madaura schreef óók een *Metamorfosen*: een fantastische roman over een man die verandert in een ezel en zo allerlei avonturen meemaakt totdat hij uiteindelijk weer mens wordt en in dienst treedt van de godin Isis.

Ovidius en zijn *Metamorfosen* zijn, al dan niet gemetamorfoseerd, niet meer weg te denken uit onze cultuur. De dichter had dat zelf al in alle onbescheidenheid voorspeld in de slotregels van zijn gedicht:

(...) *nomenque erit indelebile nostrum,
quaque patet domitis Romana potentia terris,
ore legar populi, perque omnia saecula fama,
siquid habent veri vatum praesagia, vivam.*
(15,876-880)

'(...) mijn naam zal onverwoestbaar zijn.
En tot in verre landen, waar Romeinse macht zal
heersen, zal men mij lezen en ik zal door alle
eeuwen heen -als dichterwoorden waarheid zingen-
roemvol blijven leven.'

(vertaling M.d'Hane-Scheltema)

De *Metamorfosen* bezingen de voortdurende
verandering en doorstroming van alles en iedereen,
van alle verhalen, van heel de wereld. Maar er blijkt
dus, paradoxaal genoeg, één belangrijke
uitzondering: het werk zelf.

Afdeling Griekse en Latijnse Taal en Cultuur
Radboud Universiteit Nijmegen

www.ru.nl/gltc
www.vincenthunink.nl

Verder lezen:

Ovidius, *Metamorphosen*, vertaald door M. d'Hane-
Scheltema, *Metamorphosen*, (Athenaeum - Polak &
Van Genneep) Amsterdam 1993 en later;

Lampas (tijdschrift voor Nederlandse classici) 30,
1997, nr.1: Themanummer 'Ovidius';

Madoc (tijdschrift over de Middeleeuwen) 18, 2004,
nr.3: Themanummer 'Ovidius en de Middeleeuwen';

Apuleius, *De Gouden ezel* (*Metamorfosen*), vertaald
en toegelicht door Vincent Hunink, (Athenaeum -
Polak & Van Genneep) Amsterdam 2003.

Docentenlijst

Prof. dr S.S. Wijmenga
Hoogleraar Biofysische Chemie
Structuur Biomoleculen

Dr. ir. G.A. de Wijs
E&M 1A, E&M 2A

Dr. P.H.G.M. Willems
Inleiding MLW, Levende Cel, Celcommunicatie

Prof. dr. J. de Wit
Hoogleraar Strategie en Management
CEM-cursus

Prof. dr. G.J. Wullems
Hoogleraar Moleculaire Plantenfysiologie
Algemene Fysiologie

Prof. dr. D.L. Ypey
Hoogleraar Electrofysiologie
Project Celbiofysica

Prof. dr. W.J. van der Zande
Hoogleraar Experimentele Natuurkunde
Chemie en Fysica van de Atmosfeer

Prof. dr. E.J.J. van Zoelen
Hoogleraar Celbiologie
Celbiologie van Dieren, Inleiding MLW

Prof. dr. H.A.E. Zwart
Hoogleraar Filosofie
Filosofie en Ethiek

Dankwoord

Uiteraard moet er veel werk verzet worden voordat een almanak af is. Natuurlijk is het onmogelijk om dit te doen met een commissie die uit slechts zes personen bestaat.

De eerste persoon die wij graag bedanken is Ton Klunder, de beschermheer van deze almanak en tevens schrijver van het eerste themastuk.

Ten tweede willen wij Vincent Hunink bedanken voor zijn bijdrage over Ovidius. Het eerste wat bij ons opkwam toen wij het thema metamorfose bedachten, waren 'de Metamorphosen' van Ovidius. Meteen zijn we op zoek gegaan naar een docent 'klassieke talen' en kwamen bij Vincent Hunink uit. Vrijwel meteen nadat wij hem aangeschreven hadden, leverde hij een stukje aan. Dit gaf ons al in het begin goede moed.

De volgende persoon die wij willen danken is Ger Pruijn, voor zijn meesterlijke stukje over de geboorte van een eiwit. We hadden nooit gedacht dat de geboorte van een stel aan-elkaar-geplakte aminozuren zo meeslepend kon zijn.

Ook René de Gelder willen wij hartelijk bedanken voor zijn bijdrage. De link tussen Metamorfose en de meesterwerken van Escher hadden wij eigenlijk over het hoofd gezien. Gelukkig maar dat uw inbreng onze nalatigheid kon verbergen.

Naar de laatste schrijver van een themastuk, Arjan de Jong, gaat ook speciale dank uit. Hij was dé persoon om een stukje over de metamorphosen van de laatste vijf jaar te schrijven, aangezien hij ze van dichtbij heeft meegemaakt en beïnvloed. Uit

zijn ervaringen is dan ook een mooi stuk komen rollen. Bedankt Arjan!

Helaas kunnen wij niet iedereen die een stukje heeft geschreven bedanken (naja, dat kunnen we wel, maar daar hebben we niet genoeg ruimte voor (nou, daar kunnen we wel ruimte voor maken, maar dat leest toch niemand)). Zonder jullie was dit boekje nooit zo compleet geworden.

Onze speciale dank gaat uit naar Wilma Philipse. Hoewel ze beter in het thema van de vorige almanak paste (for all you new people: dat was superhelden), heeft ze ook voor deze almanak het nodige werk verricht. Zonder Wilma zou waarschijnlijk het hele cluster Moleculaire Wetenschappen in elkaar storten.

Maryse en Richard (de drukkers) bedanken wij voor hun professionele en persoonlijke hulp met alle technische aspecten om de almanak in elkaar te zetten.

We bedanken ook alle sponsors voor hun financiële bijdrage aan deze almanak.

Allemaal bedankt!

De lustrumalmanakcommissie

SUM	47
Studiebegeleiding Nijmegen	93
Shell	114
MercaChem	207
Café Jos	211
Akzo Nobel	achterkant (kaft)

Nawoord

Het Nawoord is ongeveer net zo nutteloos als een kattenluikje in een olifantenhuis. Toch zijn er redenen te bedenken om alsnog een nawoord te schrijven: Ten eerste lijkt de almanak dan een echt einde te hebben, je kan er al je frustraties in kwijt en je eindigt met één lege pagina minder. De belangrijkste reden voor het maken van dit nawoord is echter dat ik (Tim) daarmee Hans Wouters inhaal wat 'aantal-stukjes-in-deze-almanak' betreft (in your face Ghanz)!

Het maken van deze almanak bleek weer een hele bevalling te zijn: Alle deadlines zijn minimaal vijf keer verschoven, waardoor er van planning niet echt meer sprake was (hooguit slechte planning). Uiteindelijk was het de bedoeling om de almanak in de week voor kerst af te maken. Toen wij vrijdag om een uur of negen echter nog niet klaar waren, besloten we maar om de Sigma computer in de vakantie mee te nemen en hem thuis af te maken. Vandaar dat wij nu, kerstavond, in Süderwick bezig zijn om nog enkele stukjes af te maken. Vandaar het Deutsche vleugje dat deze almanak bevat.

Uiteindelijk denken wij dat dit boek uitermate geschikt is om Sigma's 30^e verjaardag mee te vieren. Veel leuke stukjes, de terugkeer van de afdelingen in de almanak en een aanzienlijk verbeterd smoelenboek maken deze almanak tot een veel te dik boekwerk. Helaas moet het docentensmoelenboek ontbreken bij gebrek aan (goede) foto's.

Het 'dynamische duo' van de lustrumboekcommissie 2007: TnT

